

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 11, 2013 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 336.717.061

О. П. Зоря,
к. с. н., доцент, доцент кафедри обліку та аудиту, Запорізький національний технічний університет, м. Запоріжжя
О. В. Хоменко,
Магістрантка 6 курсу, Запорізький національний технічний університет, м. Запоріжжя

АНАЛІЗ ТА ОБЛІК КРЕДИТНОЇ ЯКОСТІ КРЕДИТІВ АТ «МЕТАБАНК» ЗА 2011-2012 РР.

O. P. Zorya,
PhD associate professor, associate professor of accounting and auditing chair,
Zaporizhzhya National Technical University, Zaporizhzhya
O. V. Khomenko,
master, the 6-th course of Zaporizhzhya National Technical University, Zaporizhzhya

ANALYSIS AND ACCOUNT THE CREDIT QUALITY OF LOANS OF BANK

Розглянуто основні поняття аналізу та обліку кредитних операцій банківської установи для виявлення конкретних результатів за аналізуємий період на прикладі АТ «МетаБанку» за 2011-2012 рр.

Basic concepts of analysis and accounting of credit operations of the banking institution are considered to identify specific results for the period analyzed on the example of CB «MetaBank» in 2011-12.

Ключові слова: кредит, кошти, аналіз, заборгованість, кредитні операції, комерційний банк.

Key words: credit, funds, analysis, indebtedness, credit operations, commercial bank.

Постановка завдання. Визначення критеріїв оцінки якості кредитів, що утворюють кредитний портфель банку є необхідною умовою його оптимізації з наступними завданнями для банківського менеджменту щодо коригування структури і розробки стратегії кредитної діяльності банківської установи. Воно має здійснюватися при аналізі позичок, які формують кредитний портфель, і може включати таку систему критеріїв: призначення кредиту, вид позички, розмір позички, строк позички, величина процентної ставки, схема погашення позички, економічна доцільність видачі кредиту, галузева приналежність позичальника, форма власності підприємства, розмір позичальника за величиною статутного капіталу або річним оборотом коштів, фінансовий стан позичальника, рівень прибутковості його діяльності, спосіб забезпечення повернення кредиту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Банківське кредитування є об'єктом пильної уваги вітчизняних вчених: Базилевича В., Бутиця Ф., Васильченко З., Вітлінського В., Галасюка В., Заруби О., Івасіва Б., Ковальчука Т., Лагутіна В., Луціва Б., Пересади А., Лютого І., Міщенко В., Мороза А., Пікус Р., Пернарівського О., Савлука М., Старостіної А., Сугоняки О., Шарова О., Шелудько В.

Метою статті є розгляд особливостей аналізу та обліку кредитної якості кредитів комерційного банку.

Виклад основного матеріалу. Останнім часом комерційні банки уважніше стежать за якістю своїх активів. Вважають, що точна та вчасна оцінка якості активів є вирішальним фактором «здоров'я банку». Дослідження причин збанкрутіння банків показало, що низька якість активів, відсутність вчасного виявлення проблемних кредитів, слабкість контролю з боку банківського керівництва спричинили більшість банкрутств. Хоча зниження якості активів часто пов'язане із загальним погіршенням стану економіки, однак зовнішні фактори стають причиною збанкрутіння лише у виняткових випадках.

Проведемо аналіз кредитної якості кредитів АТ «МетаБанк» за 2011 та 2012 роки. Цей аналіз за 2011 рік представимо у таблиці 1.1. Поточні та незнецінені усього 472158 тис. грн., з них кредити юридичним особам 319461 тис. грн., кредити фізичним особам – підприємцям 24350 тис. грн., та облік кредитів, що надані юридичним особам та фізичним особам-підприємцям ведеться на рахунку 2062, 2063, іпотечні кредити, що надані фізичним особам ведуться на рахунку 2232, 2233 та їх сума складає 38334 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби обліковуються на рахунку 2202, 2203 та їх сума складає 89814 тис. грн., інші кредити 199 тис. грн. Кредити малим компаніям склали 343811 тис. грн., а інші кредити фізичним особам – 128347 тис. грн.

Прострочені, але незнецінені: 28984 тис. грн., з них кредити юридичним особам 4011 тис. грн., кредити фізичним особам – підприємцям 15363 тис. грн., іпотечні кредити фізичних осіб 2842 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 6768 тис. грн. Із затримкою платежу до 31 днів усього 9021 тис. грн., з них кредити юридичним особам 1116 тис. грн., кредити фізичним особам – підприємцям 6585 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 1320 тис. грн..

Кредити із затримкою платежу від 32 до 92 днів усього 2083 тис. грн., з них кредити фізичним особам – підприємцям 1377 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 312 тис. грн., кредити, що надані фізичним особам на поточні потреби 394 тис. грн. Із затримкою платежу від 93 до 183 днів усього 6282 тис. грн., з них кредити юридичним особам 1502 тис. грн., кредити фізичним особам – підприємцям 4397 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 383 тис. грн.. Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів усього 1447 тис. грн., з них кредити фізичним особам – підприємцям 353 тис. грн., іпотечні кредити фізичних осіб 402 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 692 тис. грн. Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів усього 10151 тис. грн., з них кредити, що надані юридичним особам 16 тис. грн., кредити фізичним особам – підприємцям 3716 тис. грн., іпотечні кредити фізичних осіб 2440 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 3979 тис. грн.

Знецінені кредити, які оцінені на індивідуальній основі усього 13502 тис. грн., з них кредити юридичним особам 2849 тис. грн., кредити фізичним особам – підприємцям 5926 тис. грн., іпотечні кредити фізичних осіб 1939 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 2788 тис. грн. Із затримкою платежу до 31 днів усього 111 тис. грн., з них кредити, що надані фізичним особам на поточні потреби 111 тис. грн. Із затримкою платежу від 32 до 92 днів усього 86 тис. грн., з них кредити фізичним особам на поточні потреби 86 тис. грн.

Із затримкою платежу від 93 до 183 днів усього 2922 тис. грн., з них кредити юридичним особам 1945 тис. грн., іпотечні кредити фізичних осіб 976 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 1 тис. грн. Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів усього 3497 тис. грн., з них кредити фізичним особам-підприємцям 3184 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 313 тис. грн. Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів усього 6886 тис. грн., з них кредити юридичним особам 904 тис. грн., кредити фізичним особам – підприємцям 2742 тис. грн., іпотечні кредити фізичним особам 963 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 2277 тис. грн.

Загальна сума кредитів до вирахування резервів усього 514644 тис. грн., з них кредити юридичним особам 326321 тис. грн., кредити фізичним особам – підприємцям 45639 тис. грн., іпотечні кредити фізичним особам 43115 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 99370 тис. грн., інші кредити 199 тис. грн.

Таблиця 1.1.
Аналіз кредитної якості кредитів АТ «МетаБанк» за 2011 рік, тис. грн

Найменування статті	Кредити,	Кредити, що	Іпотечні	Кредити,	Інші	Усього
---------------------	----------	-------------	----------	----------	------	--------

	що надані юридичним особам	надані фізичним особам-підприємцям	кредити фізичних осіб	що надані фізичним особам на поточні потреби	кредити, що надані фізичним особам	
1	2	3	4	5	6	7
Поточні та знецінені:	319461	24350	38334	89814	199	472158
Кредити малим компаніям	319461	24350	-	-	-	343811
Інші кредити фізичним особам	-	-	38334	89814	199	128347
Прострочені, але не знецінені:	4011	15363	2842	6768	-	28984
Із затримкою платежу до 31 дня	1116	6585	-	1320	-	9021
Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	1377	312	-	394	-	2083
Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	1502	4397	-	383	-	6282
Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	353	402	692	-	1447
Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	16	3716	2440	3979	-	10151
Знецінені кредити, які оцінені на індивідуальній основі:	2849	5926	1939	2788	-	13502
Із затримкою платежу до 31 дня	-	-	-	111	-	111
Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	-	-	86	-	86
Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	1945	-	976	1	-	2922
Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	3184	-	313	-	3497
Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	904	2742	963	2277	-	6886
Загальна сума кредитів до вирахування резервів	326321	45639	43115	99370	199	514644
Резерв під знецінення за кредитами	(10882)	(15444)	(7807)	(14695)	(7)	(48835)
Усього кредитів за мінусом резервів	315439	30195	35308	84675	192	465809

Також аналіз кредитної якості кредитів наведено у таблиці 1.2. Поточні та незнецінені усього 478154 тис. грн., з них кредити юридичним особам 380034 тис. грн., кредити фізичним особам – підприємцям 19743 тис. грн., та облік кредитів, що надані юридичним особам та фізичним особам-підприємцям ведеться на рахунку 2062, 2063, іпотечні кредити, що надані фізичним особам ведуться на рахунку 2232, 2233 та їх сума складає 18603 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби обліковуються на рахунку 2202, 2203 та їх сума складає 59607 тис. грн., інші кредити 167 тис. грн. Нові великі позичальники – 24399 тис. грн., кредити середнім компаніям – 49127 тис. грн., кредити малим компаніям – 306508 тис. грн. Кредити фізичним особам складають: іпотечні кредити фізичних осіб – 18603 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби – 59607 тис. грн.

Прострочені, але незнецінені: 22914 тис. грн., з них кредити юридичним особам 4856 тис. грн., кредити фізичним особам – підприємцям 7659 тис. грн., іпотечні кредити фізичних осіб 4798 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 5601 тис. грн. Із затримкою платежу до 31 днів усього 17078 тис. грн., з них кредити юридичним особам 4267 тис. грн., кредити фізичним особам – підприємцям 5793 тис. грн., іпотечні кредити фізичних осіб 2433 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 4585 тис. грн.

Кредити із затримкою платежу від 32 до 92 днів усього 448 тис. грн., з них кредити фізичним особам – підприємцям 402 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 46 тис. грн. Із затримкою платежу від 93 до 183 днів усього 1035 тис. грн., з них кредити юридичним особам 589 тис. грн., кредити фізичним особам – підприємцям 161 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 285 тис. грн. Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів усього 2736 тис. грн., з них кредити фізичним особам – підприємцям 649 тис. грн., іпотечні кредити фізичних осіб 1916 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 171 тис. грн. Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів усього 1617 тис. грн., з них кредити фізичним особам – підприємцям 654 тис. грн., іпотечні кредити фізичних осіб 449 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 514 тис. грн. Знецінені кредити, які оцінені на індивідуальній основі усього 19016 тис. грн., з них кредити юридичним особам 6707 тис. грн., кредити фізичним особам – підприємцям 2052 тис. грн., іпотечні кредити фізичних осіб 4761 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 5496 тис. грн. Із затримкою платежу до 31 днів усього 1044 тис. грн., з них іпотечні кредити фізичних осіб 29 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 1015 тис. грн. Із затримкою платежу від 32 до 92 днів усього 425 тис. грн., з них іпотечні кредити фізичних осіб 225 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 200 тис. грн.

Із затримкою платежу від 93 до 183 днів усього 2253 тис. грн., з них кредити юридичним особам 2224 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 29 тис. грн. Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів усього 5950 тис. грн., з них кредити юридичним особам 821 тис. грн., іпотечні кредити фізичним особам 3437 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 1692 тис. грн. Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів усього 9344 тис. грн., з них кредити юридичним особам 3662 тис. грн., кредити фізичним особам – підприємцям 2052 тис. грн., іпотечні кредити фізичним особам 1070 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 2560 тис. грн.

Загальна сума кредитів до вирахування резервів усього 520084 тис. грн., з них кредити юридичним особам 391597 тис. грн., кредити фізичним особам – підприємцям 29454 тис. грн., іпотечні кредити 28162 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 70704 тис. грн., інші кредити 167 тис. грн.

Таблиця 1.2.
Аналіз кредитної якості кредитів АТ «МетаБанк» за 2012 рік, тис. грн

Найменування статті	Кредити, що надані юридичним особам	Кредити, що надані фізичним особам-	Іпотечні кредити фізичних осіб	Кредити, що надані фізичним особам на	Інші кредити, що надані фізичним	Усього
---------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------	----------------------------------	--------

		підприємцям		поточні потреби	особам	
2	3	4	5	6	7	8
Поточні та знецінені:	380034	19743	18603	59607	167	478154
Нові великі позичальники	24399	-	-	-	-	24399
Кредити середнім компаніям	49127	-	-	-	-	49127
Кредити малим компаніям	306508	19743	-	-	-	326251
Інші кредити фізичним особам	-	-	18603	59607	167	78377
Прострочені, але не знецінені:	4856	7659	4798	5601	-	22914
Із затримкою платежу до 31 дня	4267	5793	2433	4585	-	17078
Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	402	-	46	-	448
Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	589	161	-	285	-	1035
Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	-	649	1916	171	-	2736
Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	-	654	449	514	-	1617
Знецінені кредити, які оцінені на індивідуальній основі:	6707	2052	4761	5496	-	19016
Із затримкою платежу до 31 дня	-	-	29	1015	-	1044
Із затримкою платежу від 32 до 92 днів	-	-	225	200	-	425
Із затримкою платежу від 93 до 183 днів	2224	-	-	29	-	2253
Із затримкою платежу від 184 до 365 (366) днів	821	-	3437	1692	-	5950
Із затримкою платежу більше ніж 366 (367) днів	3662	2052	1070	2560	-	9344
Загальна сума кредитів до вирахування резервів	391597	29454	28162	70704	167	520084
Резерв під знецінення за кредитами	(8085)	(3482)	(5990)	(5203)	(2)	(22762)
Усього кредитів за мінусом резервів	383512	25972	22172	65501	165	497322

Усього кредитів за мінусом резервів 497322 тис. грн., з них кредити юридичним особам 383512 тис. грн., кредити фізичним особам – підприємцям 25972 тис. грн., іпотечні кредити фізичних осіб 22172 тис. грн., кредити фізичним особам на поточні потреби 65501 тис. грн. та інші кредити 165 тис. грн.

Висновки з даного дослідження. Результати оцінки й аналізу кредитної якості можуть дати банку підстави для перегляду кредитної політики і коригування структури кредитного портфеля. Йдеться передусім про розробку умов для надання нових позичок, встановлення обмежень на позички з урахуванням стану галузі, особливостей регіону і типу позичальника або певних обсягів кредиту одному позичальнику, збільшення резервів для покриття кредитних ризиків, розробку процедури списання непогашених кредитів, розробку технології погашення проблемних позичок, перегляд політики забезпечення повернення кредитів у частині використання застав, гарантії, поручительства, страхування, оптимізації порядку прийняття рішень про видачу кредитів та інші заходи.

Література.

1. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07.12.2000 р.
2. Постанова Правління НБУ від 27.12.07 № 481.
3. Литвин Н.Б. Фінансовий облік у банках: (у контексті МСФЗ): Підручник. —К.: «Хай-Тек Прес», 2010. — 608 с.
4. Облік і аудит у банках: навч. пос. для студентів вищих навчальних закладів / За ред. О.Г. Коренєва, Суми: Університетська книга, 2007. – 493 с.
5. Річний звіт за 2012 р. банківської установи АТ «МетаБАНК».

References.

1. Zakon Ukrainy "Pro banky i bankivs'ku diial'nist'" from 07.12.2000 r.
2. Postanova Pravlinnia NBU from 27.12.07 № 481.
3. Lytvyn, N.B. (2010), *Finansoviy oblik u bankakh: (u konteksti MSFZ)*, «Khaj-Tek Pres», Kyiv, Ukraine, p. 608.
4. Korenieva, O.H. (2007), *Oblik i audit u bankakh: navch. pos. dlia studentiv vyschykh navchal'nykh zakladiv*, Universytets'ka knyha, Sumy Ukraine, p. 493.
5. Richnyy zvit za 2012 r. bankivs'koï ustanovy AT «MetaBANK».

Стаття надійшла до редакції 17.11.2013 р.

ТОВ "ДКС Центр"